НОВА РАДА

Тимчасові умови передплати на 1918 рік.

на 9 міс.	на 8 міс.	на 7 міс.	на 6 міс.	на 5 міс.	на 4 міс.	на 3 міс.	на 2 міс.	на 1 міс.
—	—	—	—	—	—	30 р.	20 р.	10 р.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (при зміні доконче прикладати стару адресу).

НА УВАГУ АВТОРАМ: статті неухвалені до друку редакція не повертає.

Адреса редакції й контори:

У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА 22.

Телефон редакції 64—80. Почт. скринька № 375.

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМИЧНА Й ЛІТЕРАТУРНА.

Виходить що-дня, окрім понеділків і днів після великих свят

Умови друкування оповісток.

На I сторінці 3 карб. — коп
На IV „ 2 „
за 1 рядок в 1 шпальту петіта за кожний раз.

Особам, що шукають праці за оголошення небільше як в 3 рядки 1 шп. 2 карб. за 1 раз.

Контора відкрита від 10—6 год дня

Ціна окремого № у Києві 45 к
В провінції і на вокзалах 45 к

№ 219. П'ятниця, 22 (9) листопада 1918 року. № 219.

Другий Городський Театр.

Український Театр під орудою М. Садовського.

Сьогодня 22-го листопада у п'ятницю **Маруся Богуславка**, 23-го 1) Катерина 2) Медвідь, 24-го За двома зайцями. Квитки прод з 9—11 г. дня і з 5—9 г. веч. Початок о 8 год. веч.

ДЕРЖАВНИЙ НАРОДНІЙ ТЕАТР,

Троїцький Дім. В-Васильківська вул.

22-го і 23 листопада в п'ятницю у 1-й раз **УРІЄЛЬ АКОСТА** перекл. А. Сумського, 24-го Чумаки, 25-го Суєта, 26 Розбійники.

МОЛОДИЙ ТЕАТР

Прорізна № 19.

П'ятниця 22-го листопада КАНДИДА.
Субота 23-го листопада ЕТЮДИ ОЛЕСЯ
Неділя 24-го листопада МОЛОДІСТЬ.
Початок о 8 годині вечора. Квитки продаються з 11—2 і з 5—9 годин.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ КООПЕРАТИВНИЙ БАНК.

Сповіщає кооперативні установи, що 11 листопаду 1918 року п. міністром фінансів розрішено

З випуск акцій в кількости 28000 акцій на номінальну суму **7000000 карбованців.**

Випускна ціна акції 260 карбованців.

КООПЕРАТИВНІ СОЮЗИ купують акції на своє ім'я.

ОКРЕМІ КООПЕРАТИВИ купують акції на ім'я своїх союзів, складаючи в них для цього спеціяльні капитали на придбання акцій.

АДРЕСА: Правління і Центральної Контори: Київ. Хрещатик 27.

Товарового Відділу в Києві: Думська площа, 4.

ТЕЛЕГРАФНА АДРЕСА Правління, Центральної Контори і Відділів, які відкрито в Одесі, Катеринославі, Житомирі, Полтаві, Харкові і Херсоні, і відкриваються в Кременчузі та Бердянську: „УКРАЇНБАНК".

Телеграфна адреса Товарового Відділу в Києві „УКРАЇНКРАМ".

Операції провадяться в банку що-дня **від 10 до 2 год. дня.**

Банк платить по вкладах та біжучих рахунках від **4½** до **6%**.

3—1405—1

Вінницький союз споживчих товариств

Вінниця, Вокзальна, пл. зл. дім.

Приймає вклади од окремих осіб і ріжн. інститут.—урядових, громадських і приватн.

Союз платить проценти по вкладам:
а) нестроковим і на строк до 6 місяців . . 6%
б) на строк од 6 до 12 місяців . . 7%
в) на строк од 1 року і більше . . 8%

30—01410—2

Відозва.

Громадянє! переживання всіми нами тяжкого часу вимагає від кожного свідомого відношення к загальним цілям, тільки підтримуючи один другого можно забезпечити нормальне спільне життя і разом з тим свого власного добробуту від замаху злочинців. Для забезпечення спокою і порядку необхідно сформувати армію, котру потрібно забезпечити всіми необхідностями для несення військової служби. Найперше армію можно буде убрати з маючого запасу, но для регулярного і своєчасного постачання армії надальше треба мати необхідно запаси; їх можно утворити, як Військове Міністерство візьме з фабрик шкірних і суконних і заводів всі матеріяли для потреби тільки армії, но але то буде несправедливо в відношенню людности, котре також потребує обуви і одежи, і длятого Військове Міністерство, хоче улекшити положення людности і забезпечити військо, щиро прохає призивних для добра своїх ближних, забрати з собою хто що має із обмундіровки принесенної їх батьками і братами, відбувшими уже службу. За кожну принесену гідну річ скарбницею буде виплачено новобранцям, по прибутю їх в військові частини. Раньше було так, що куплені у новобранців річи зіставалися в скарбниці, а тепер продані скарбниці, річи зістануться в власності новобранців.

Військове Міністерство має надію, що призиваємі сердечно і розважно віднесуться до цієї відозви і поможуть армії а з нею і всій людности України.

Військове Міністерство.

2—1404—1

ОГОЛОШЕННЯ.

Експедиція заготовок державних паперів цього листопаду (понеділок) о 12 год. ПРОДАЄ З ТОРГІВ ОБРІЗКИ ПАПЕРУ (ерольового й газетного (пудів 30—40, ЩЕЧКИ З УПАКОВОЧНИХ ЯЩИКІВ (оло сиженя) і ПІСОК (куб. 10).

Зразки обрізків і пісок можна бачити Біковський Бульвар № 27. Там же відбудуться й торги. 3—1406—1

Полтавська Повітова Земська Управа

закликає на посаду завідуючого педагогичним бюро Повітового Земства особу з вищою освітою, педагогичним досвідом, володіючу українською мовою й з йому з методикою навчання цією мовою.

Прохання з curriculum vitae треба надсилати в Управу до дня 1-го грудня (декабря). 2—1403—1

Загублено свід. від Універс. № 766 Фесенко. Лічить не дійс.

Попечительна Рада Путивльської Реальної школи

запрошує на 24 лекції української мови і класного наставництва вчителя з вищою освітою. Прохання з долученням педагогічного credo — адресувати на ім'я директора. Строк подачі до 1 грудня.

1—01209—1

Шукаю посади Закінчив. укр. гімназію. Згоден на виїзд. Тургенівська 10—10.

2—01294—2

Замісць передової.

. . . . . .

Про бранців пишуть багато. Краще б, коли б писали не багато: то був би знак, що для їх щось зроблено. Бо з усіх усюд ідуть звістки про те, що гинуть нещасні бранці гірш за мух на початку зими. Не встигають ховати. Нема місця навіть по селянських хатах у прикордонній смузі. Це війна все ще збірає свій урожай — дай Боже, щоб останній. Жертви п'ятилітнього божевілля людського ще раз стають перед нами ніби на те, щоб міцніще забити в нашу пам'ять—що то війна.

. . . . . .

З міністерствах.

Державний сойм.

Рада міністрів на засіданні 20 листопада постановила утворити при державній канцелярії комісію з учених правників для негайного вироблення законопроекта про вибори до Державного Сойму. Терміном для вироблення проектів рада міністрів визначила п'яте грудня, а терміном скликання сойму п'ятнадцятого лютого 1919 року, принявши за основу для виборів чотирьохчленну формулу. Перше засідання комісії гадають скликати на цьому тижні.

Праця в м-ві хліборобства.

В міністерстві хліборобства праця йде звиклим порядком. У земельному департаменті йде жвава праця по підготовці матеріялів у зв'язку з майбутнім засіданням осібної наради комісії по земельній реформі.

Спростування.

„УТА" повідомляє, що замітка вміщена в „Новомъ Пути" від 21 листопада про вихід в одставку М. М. Кочубея не відповідає дійсности.

В газетах з'явилось повідомлення про призначення А. А. Палтова на вищу відповідальну посаду. Це повідомлення не відповідає дійсности. А. А. Палтов жадного призначення не одержав.

Середнешкільники і ріжні формування.

(Офіціяльно).

Учням середніх шкіл, згідно з постановою ради міністрів від 19 липня, забороняється приймати участь у всяких добровольчих дружинах.

Керування міністерством хліборобства

По наказу міністра хліборобства обовязки міністра доручено товаришові міністра В. Є. Брунстові.

Хроніка.

Заява С. Гербеля. Голова ради міністрів С. Гербель зробив учора ранком кореспонденту „Вечера" таку заяву:

Становище зараз цілком визначилося. Ніяких підстав для паніки нема. Людність Київа може бути цілком спокійна. Небезпека місту не загрожує. Я прошу вас заявити цілком категорично, що паничні чутки, які поширюються з метою утворити нервовий настрій у місті, не мають під собою ґрунту.

Було б надзвичайно бажано, щоб серйозна і незалежна преса у ці дні сприяла заспокоєнню людности і не подавала б невірних чутов, що викликають трівогу. Це прямий обов'язок преси.

З міністерства закордонних справ. З міністерства закордонних справ офіціяльно подають таку звістку:

„Міністерство закордонних справ учора послало офіціяльний папер до германського прес-бюро з проханням довести до відома можно поінформованого німецького війська, котре вважає повстанців за справжній український уряд, що повстання [illegible] австрійськими групами війська і підтримане селянськими бандами. Воно являється зрадницьким і направлено проти дійсного уряду України".

Інтернаціональний відділ для охорони ладу. Нам переказують, що німецька рада салдатських депутатів вживає заходів у справі організації у Київі військового відділу для охорони ладу і спокою у м. Київі. У склад цього відділу мають увійти: українці, німці, великороси, поляки, грузини і т. ин.

Ждуть. З Одеси в м-ві закордонних справ одержано звістку, що там з дня на день ждуть приходу ескадри союзників.

Є відомости, що представники союзних держав з Ясс видали наказ у Костянтинополі, щоб ескадра яко мога швидче вирушила на Одесу.

Генерал Раух також надіслав у тій же справі радіо до Костянтинополя, одначе відповіді він не одержав ще й досі.

Настрій в Одесі, а також у Херсоні, Миколаєві і Полтаві спокійний.

Комісія по аграрній реформі. Рада міністрів на засіданню своєму, що відбулося 20-го листопада, затвердила список членів комісії по земельній реформі, складений ще при б. міністрі земельних справ В. Леонтовичеві—з учених фаховців, представників ріжних відомств, дрібних земельних власників та громадських організацій. Перше засідання цієї комісії відбудеться завтра 23-го листопада.

Італійський консул. М-во закордонних справ повідомляє, що К. В Фішман знову виконує обов'язки італійського консула, і замітка, що з'явилася в газетах про припинення його діяльности не відповідає дійсности і не виходить з відповідальних кол. Консул приймає щодня від 10 до 1-ої години.

Кандидатура Кривошеїна. Новий міністр земельних справ С. Гербель поки що в міністерстві ще не з'являвся.

Біжучою працею керує І. Черниш.

„Вечер" довідався, що через те, що С. Гербель приняв посаду міністра земельних справ, тимчасово, до підшукання більш відповідного кандидата, то можливо, що він і зовсім не приступить до виконання обов'язків.

Кандидатом на цю посаду „Вечер" називає бувшого міністра . . . . . —Кривошеїна.

Скликання конференції. В урядових сферах обмірковувалось питання про скликання в Київі конференції з представників усіх держав, утворених на території Росії. У зв'язку цим міністр закордонних справ Афанасьев зробив заходи для вияснення погляду на конференцію правительств всевеликого війська донського, Кубані, Терека, Грузії та добровольчої армії. Ідея скликання конференції зустріла загальне прихильне відношення збоку правительств.

Тихо ходять. Торік на початку революції Є. Чикаленко подав був до губерніяльного комісара заяву, що він має видавати газету „Нова Рада". Газета зараз же й почала виходити. З того часу змінилося обличчя усього світа, попадали й понароджувались царства і панства, земля ходила круг сонця, планети далі справляли свій рух своїми орбітами,—а між ними, як виявляється, затесався й ходив і папірець про „дозвіл" Є. Чикаленкові видавати газету... Цими днями Є. Чикаленко одержав нарешті од однієї з інстанцій звістку, що видавати йому газету таки „дозволено".

Слава Богу! Газету вже кілька разів встигли припинити і большевики і инші, а отже виходить, ніби вона ще й не народилась. Festina lente —казали мудрі латинці: поспішай потихеньку. Видимо у нас дуже добре цю премудрість засвоїли: тихо ходять. І ще цікаво: бумага за номером ніяк не пропаде, а все таки кудись дійде.

Зміни в „УТА". У зв'язку зо зміною політичного становища та з увільненням з посади директора департамента преси Дмитра Донцова й призначенням на його місце директора „УТА" С. Бразуль-Брушковського, а на місце останнього—П. Концевича (петербуржця), подався в одставку вице-директор „УТА" Володимир Кривенко.

В число членів всеукр. коопер. союзу принято 13 кооперативних установ, а саме: українські споживчі союзи: миргородський, сквирський, смілянський та васильківський.

Мішані союзи: конотопський, південний (в Миколаєві).

Споживчі т-ва: Русько-полянське, „Народня Правда", камінно-криничанське, острожське.

Кредитові т-ва: таращанське 2-е, городіжське, губинсько-приходське.

Ухвалено купити 40 акцій Українбанку 3-го випуску

Видавничий союз узяв представництво на розповсюдження книжок видання харківського видавничого союза на Поділля, Київщину і сумежні з Київщиною повіти Полтавщини та Чернигівщини. Умови такі, що даватимуть змогу продавати книжки в роздріб по мінімальній ціні без всякої надбавки.

„По над Дніпром". Зважаючи на необхідність вшанувати пам'ять кооперативного діяча М. В. Левицького та на брак і взагалі кооперативно-драматичної літератури, рада та правління видавничого союзу ухвалили видати п'єсу Карпенка-Карого „По над Дніпром", присвятивши це видання М. В. Левицькому.

По Україні

= **Бюро праці.** Інструкторський відділ уманського коопер. союзу утворює при союзі „Бюро Праці", яке бере на себе обов'язок рекомендувати т-вам робітників та предоставляти посади працьовникам кооперації.

= **Організаційні збори філії Національного Союзу** одбулись в Умані. Обрано тимчасову раду, ...

= **Українське життя в Херсоні.** В українському житті м. Херсону велику ролю відограє національний театр утворений енергійними заходами т-ва „Просвіта". Виставлений на протязі цілого місяця солідний репертуар, а також художня постанова п'єс зробили враження і розбудили національне почуття серед байдужого громадянства. Дякуючи присутности таких солідних артистів, як Лучицька, Сагатовський, Донченко, Селюк і инші, та солідно поставленому хору під орудою П. П. Бойченка, національний театр завоював собі загальну симпатію громадянства, притягує до себе все більшої уваги, стаючи єдиним культурним осередком життя української інтелігенції і української демократії. Відсутність у місті національного клубу, або якоїсь иншої об'єднуючої організації ще більше притягує кожну людину до цього осередку де вона може відпочити морально від щоденних турбот і національної образи. Тут вона почує і рідну мову і рідну пісню, побачить знайоме обличчя, хоч на короткий час відчує себе далеким від щоденної жорстокої дійсности, відчує повне національне задоволення серед великої сем'ї свого народу. Навіть з повіту затуркане і заклопотане селянство, зачувши про істнування в Херсоні національного театру періодично наїздить до міста для одвідування його, не жаліючи на це грошей.

= **Мішана гімназія.** Слобожанська вчит. спілка одкрила мішану гімназію для дорослих.

= **Сільсько-господарські курси** одкрились в Харькові з відділами: рослиноводство, лісоводство та животноводство.

= **Чого навчають поляки у своїх школах на України.** На Холмщині в польських школах коявився новий підручник географії С. Сроковського, в якому доказує цей панок, що України нема, що природними границями Польщі „крім моря чорного і Балтийського, Карпатів і Судетів—на заході ріка Одра, на полудню Дністер, на півночі Двина Балтійська, а на сході Дніпро..." Взагалі „автор географії" щирить ненависть до всього, що українське.

= **Вчительська семинарія.** Волинська губ. шкільна рада одкриває в Звяглю вчительську семинарію. Зараз розроблюється питання про одкриття на Волині середніх шкіл нового типу в складі старших класів.

= **Кооперативне видавництво.** Рада волинських кооперативних з'їздів приступила до видавання кооперативних книжок.

= **Філія Національного Союзу.** В Білій Церкві утворилась філія „Нац. Союзу", в склад якої увійшли представники селянства, спілки залізничників, вчителів, Білоцерківські „Просвіти", споживчі кооперації та представники політичних організацій.

= **Статут „Просвіт".** Гадяцький відділ зем. управи розіслав всім „Просвітам" зразки статуту, надіслані губер. земством

= **Антиукраїнська пропаганда.** На ст. Дебальцево, запорожської з. д. единонеделімци ведуть антиукраїнську і антидержавну пропаганду. Агітатори, якими являються й начальники—тероризують нищих служачих—українців до тої міри, що не можуть завести у себе ані рідної школи ані якої небудь спілки.

Телеграми.

Перед виборами до німецьких установчих зборів

БЕРЛІН, 21. Статс секретарь Прейс поділився з представниками преси відомостями з приводу скликання установчої ради: в цій справі всі члени уряду тримаються одної думки: установча рада повинна бути скликана в найкоротший строк. Чи буде 2 лютого строком початку виборів, залежить виключно од того, чи пощастить до того часу (пропуск) побороти труднощі, поки дуже значні.... (пропуск). Виборчий закон, що має обмірковуватись, призначено, розуміється, для виборів до установчої ради, котра має встановити закони для майбутніх законодатно установчих зібрань Німеччини. Через це треба зважати на виїмково трудні умовини перших виборів. Так само мало, як і про відстрочку дня виборів, думає хто-небудь про навмисно прискорення строку, котрий скоротив би партіям час агітаційної передвиборної роботи. Нема для чого конче настоювати на додержанні строку виборів 2 лютого, але не менш не доцільно одкладати призначений строк.

Діяльність німецького уряду.

БЕРЛІН, 21. Вранці 19 листопада відбулось пленарне засідання берлінських рад робітників для обміркування найблизчих політичних завдань. Голова виконавчого комітета Рихард Мюлер подав докладне звідомлення про діяльність правительства Еберта й Гаазе. Виконавчий комітет по докладу промовця стоїть перед рішенням завдань, котрі потрібують надзвичайного напруження сил. Перш за все треба утворити техничний апарат в дусі принципів рад робітників. Справу постачання ще не налагоджено, треба боротися з спробами порушити правильний хід його заходів. Головна справа найближчого майбутнього-здійснення демобілізації і заведення догляду за старими правительственними установами, що ще працюють, особливо військовими товариствами. Виконавчу владу робітників треба передати в руки вільних промислових союзів, тоді від робочого класу буде залежати вплинути на лідерів союзів так, щоб швидче перейти до соціалізації виробництва. Зібрання завінчилось передачею радикальної резолюції для обміркування в спеціяльну комісію.

Приїзд Коростовця.

ОДЕСА, 21. Вернувся з Яс представник українського правительства Коростовець.

До приходу союзників.

МИКОЛАЇВ, 20. При участі міського отамана та представників ріжних громадських професійних організацій відбулась нарада в зв'язку з приходом союзників. Утворено комісію для розроблення програму пишної зустрічи.

Асігновка армії.

МИКОЛАЇВ, 20. Дума асигнувала 25 тисяч місцевому комітетові добровольчої армії, та в роспорядження міського отамана сто тисяч для охорони міста.

Допомога полоненим.

КРЕМЕНЧУК, 20. Організовано комітет запомоги переходячих через місто полонених. Беруть участь громадські сили. На станції відкрито харчовий пункт.

Позика.

КРЕМЕНЧУК, 20. Правительство дозволило міському управлінню на покриття дефіциту позику з розмірі 3.500.000 карбованців.

Мобілізація на Кубані.

КАТЕРИНОДАР, 20. З наказу головнокомандуючого добровольчої армії оголошено мобілізацію військово-з'обовязаних Ставропольської та Чорноморської губерній, а також іногородніх Кубанської области.

Добровольці й большевики.

РОСТОВ над ДОНОМ, 20. Добровольці, що наступали на схід од Ставрополя з бою забрали селище Надежда. На північ Ставрополя бої добровольців успішні. На невинномиському районі добровольчий панцерний поїзд попсував одного за другим три большевицьких панцерних поїздів.

На союзників не можна покластись

РОСТОВ над ДОНОМ, 20. Голова військового круга Харламов, що повернувся з Катеринодару, в розмові з журналістами заявив, що першим завданням усіх утворених на місцях правительств має бути організація армії для боротьби з большевиками. Покладатись на самих союзників неможна. Роля союзників обмежиться тільки заняттям найважніщих роздорожних станцій на півдні Росії. Опір большевикам треба ставити власною армією

Кубанська рада.

КАТЕРИНОДАР, 20. На засіданні ради виступали з докладами управляючі відділами військово-морським капітан Лісіцин, шляхів Савіцький, юстиції Намітоков, по справах цивільного управління, харчів та постачання голова правительства Бич. Докладчики вказували на неймовірні труднощі, котрі довелось їм перемагати при відновленні знищеного життя краю і разом цим організувати відомства. Представник морського відомства вказує на т, що незалежно від майбутнього устрою Росії, кубанське правительство має зберігати і привести в найліпший стан порти, що лишились під його опікою. В майбутньому це збільшить бойову силу та торговлю великої Росії. Спиняючись на залізничній розрусі, представник відомства шляхів указує, що головними винуватцями розрухи є большевики. Перешкодою відновлення залізничного господарства є брак палива, матеріялів, ремонту та паровозів. Наприкінці докладчик вказує на потребу збудування цілої низки нових залізниць. Бич у своєму докладі вказує, що збитки громадської війни перевисшають міліярд. Крім того втрати од недобору хліба досягають п'ятьдесять міліонів, недосіву чотирнета міліонів. Через то докладчик закликає вжити всіх заходів до збільшення посівної площі. Потрібна ретельна ощадність при витрачанні харчових запасів. Правительство має додержуватись систему товарообміну й заборони вільного вивозу. Тільки в такому разі на рік Кубань уникне голоду. Перед закриттям засідання виступають з привітанням генерал Покровський, полковник Шкура. Члени ради роблять їм овацію. Голова Султан Шахім-Гірей дякує Покровському та Шкурі за лицарську боротьбу з большевиками.

Нарада в Ясах.

ТИРАСПОЛЬ, 20. Із Яс повідомляють: В Ясах далі провадиться важна нарада. Присутні представники всеросійських політичних та громадських організацій на чолі з Милюковим та Кривошеїном. Приїхали й беруть участь у нарадах представники громадських та торговопромислових організацій на Україні на чолі з Демченко, Савичом та Дітмаром.

Грамота гетьмана

ТИРАСПОЛЬ, 20. Генерал-Дашкевич-Горбатський офіціяльно повідомив румунське правительство, представників Франції, Англії, Італії та Америки про грамоту гетьмана та новий склад кабінету. Напрям політики нового гетьманського правительства зустріто прихильно.

Дашкевич-Горбатський.

ТИРАСПОЛЬ, 20. Голова надзвичайної дипломатичної комісії генерал Дашкевич Горбатський виїхав із Яс до Київа.

Місія Могилянського.

ТИРАСПОЛЬ, 20. У Тирасполь приїхала місія Могилянського.

Мобілізація офіцерів.

СЕВАСТОПОЛЬ, 20. Приїхав штаб добровольчої армії. Оголошено мобілізацію всіх офіцерів.

Румунські крейсери.

СЕВАСТОПОЛЬ, 20. Румунські крейсери відходять до Румунії.

Керч

КАТЕРИНОДАР, 20. 18/XI передні кінні частини окупаційного відділу добровольчої армії забрали Керч.

Припинення одсилки біженців.

РОСТОВ над ДОНОМ, 20. З розпорядження управляючого справами біженців—одсилку біженців до Новоросійська й Чорноморщини тимчасово припинено.

Самогубство командуючого.

РОСТОВ над ДОНОМ, 20. Одержано відомости про самогубство командуючого терським протисовітським військом. Причини самогубства невідомі.

Скасування реквізиції.

РОСТОВ над ДОНОМ, 20. Військовий отаман скасував реквізицію для потреб міліції помешкань народніх університетів.

Театр і музика.

Державн. нар. театр.

Перші вистави відомої п'єси Гуцкова „Уріель Акоста" в перекладі А. Сумського відбудуться два дні під ряд 22 і 23 листопада (п'ятниця і субота). Для п'єси зроблені нові декорації роботи худ. С. Худякова. Убрання з майстерні бр. Лейферт.

Дописи.

С. ЛЕБЕДИН (чигирин повіту на Київщині) *„Просвіти" не треба.* Лебедин село велике й багате. Щось біля 11-ти тисяч людности. Великий рафинадний завод, де працює біля 3000 душ. Є пошта, вокзал, лікарні, три економії, три школи, дві церкви, волость, управа, державна варта. Інтелігенцію треба лічить сотнями. При всьому такому здається, що село хоч трохи повинно бути свідомим, культурним. Одначе це далеко не так. Село наше саме мушрятське і дике село на Україні. Майже кожне тут замурувалось в своє особисте і знає тільки себе. Для величезної більшости лебединців не істнує ні моральности, ні чести ні повинности перед суспільством, і нема нічого святого, опріч власної особи. Майже кожне додержується прислів'я: „не роби добра нікому тільки собі одному". І з неймовірно диким вакханальським божевіллєм дерут один одного та тлять кожний себе. І од цього всі страждають і гинуть в темряві.

Хто-ж винен? Невідомо.

Думаєш-думаєш про це і ніяк не дошпортаєшся. Мабуть весь наш соціальний, державний, шкільний, громадський і головне—моральний лад. Так ми всі виховані.

Інтелігенція наша уже давно робить заходи, щоб хоча трохи освітить селянську темряву. Наприклад заснувать книгозбірню, кооператив, аматорський театр, читальню, улаштувати лекції, збудувать більше шкіл, бо ті три школи не можуть помістить і половини дітей шкільного зросту, і діти зістаються неграмотні. Своїми власними силами інтелігенція нічого не вдіє, бо треба багато коштів і часу. (Інтелігенція тут матеріяльно багато бідніша за селянина середньої руки). А селянство до того шкаредне, до того байдуже і разом з тим до того противне, настирливе і злобливе, що всі добрі заходи інтелігенції пропадають марно. Кожному хотілося-б все знать і мать—і школу і кооператив і навіть газету і книжку, тільки якби то все було дурно, щоб хтось приготовив, як оті три школи що у нас є тепер. Двохкласову збудував завод, однокласова міститься в старім будинку, де колись була волость, а третя парафіяльна. Од селянства-ж нема нічого, горло болить в учителів і багато крови збавиться, поки викландають топлива, або там як треба школярові книжку, чи зшиточок.

В цім році ми трохи-трохи не зловили майже дурно коштовний будинок під школу. Готову деревню треба було тільки перевезти, місце для школи є чудове, кошти на будування дав завод—і школа. Селянство на сходці кілька раз вислухало про це та тим і скінчилась справа. Цього літа завод давав на школу готовий будинок. Треба було де що в середині переробить, поробить обстановку і купить топлива. Селянство й це вислухало, почухало потилиці—і тим скінчилось. Після того, як настав уже час ученія, і батьки та матері, висолопивши язики, бігають од школи до школи та кландають учителів принять дитину. Але нікуди приймать, школи більше ніж повні, в них провадиться дві зміни в день, зміна учиться тільки три з половиною години.

Потребительська лавка за 8 років тричі вставала і тричі падала, тепер ледві животіє. Причина — не честне ведення справи.

Темрява! темрява непролазна, і уперта, жорстока, ядовита. Інтелігенція в роспачі.

Два роки тому назад інтелігенція—особливо молодий піп і один учений хазяїн—хотіли заснувать книгозбірню. Пропоновано було взять гроші на це не із кишені селян, а із процентів кредитного товариства; проценти ці ніколи не попадають в кишені селян, а так собі розтришкуються, то сюди, то туди і, між иншим, на нагороду правлінню. І щож: не дивлячись на те, вийшла ціла подія і ображено попа. „Не треба нам ні газет ні книжок"! галасила громада. Пощастило силоміць випросить 50 карб. На запитання, яку селянство волить виписати газету, громада крикнула: "Нам сіголови—хоч і білий листок"! Це значить: ви видерли 50 карб.—можете їх ковтнуть, газети нам не потрібні. Одначе було куплено на 50 карб. книжок і виписано газету. Так і вийшло: газету читало тільки правління, а книжок—ніхто не читає.

9 го жовтня цього року на сходці інтелігенція намагалася вселить селянству необхідність заснування в селі „Просвіти". З перших же слів, як промовець виставляючи селянству урон од його несвідомости та шкодливість темноти і т. і., доводив необхідність просвітньої інституції, в котрій би селянство черпало собі свідомість і що такою інституцією являється „Просвіта", селянство заходилось сиксувать і счинило лямент. Перший лямент пощастило утихомирить і з великим напруженням можна було провадить справу. Сходка раскололась: половина за „Просвіту" половина проти. Здавалось от-от справа укипить. Ми раділи, ми хвилювались, ми попотіли. От ще трошки доказів, трошки енергії. Нарешті більшість за „Просвіту. Ой, душа холоне: справа доходить до самої болючої виразки, це до того, що треба записуваться в члени і дать 10 карб. в рік, або 90 коп. в місяць. Що тепер для лебединця ці гроші? Не повне відро слив—! 10 карб.

Як тільки торкнулась справа кишені, лагідний настрій селянства враз міняється, і сходка крикнула: „Не треба нам „Просвіти"!.. Ми уже доволі просвічені"!

— Чого ви лізете в обчество? присікались де хто до інтелігенції. Нащо ви дурите нас? Ми й так задурені кругом.

— Так от, щоб ви не були задурені—треба заснувать „Просвіту"—одповідає інтелігент.

— Ні, Ви краще от що зробіть. Коли ви справді бажаєте бідному селянству добра,—зробіть так, щоб Роговський продавав землю нам не по 4,000 карб. за десятину, хоч по 400. Це буде багато користніше,

Збентежена інтелігенція розійшлась.

Хто ж такий ця інтелігенція? Це ж не поміщики, не магнати, котрі живуть селянством і дурять його, а свій брат селянин, все діти бідних селян, котрим злидні в'їлися в печінки, котрі тяжкою працею здобули собі хто яку міг освіту: той—писарь, той—конторщик, той — прикажчик, той—почтовий чиновник, той — учитель, той—заводський мастеровий, той—піп, той—дяк, той так учений хлібороб. Нічим особливим ці люди не провинились перед селянством. Хіба тільки тим, що інтелігентна людина мало п'янствує з селянами, не валяється на шлягу в грязі, не обляпує жидам грязею стін та вікон і не коїть иншої капости. На жаль і на сором селянству треба признаться, що трохи й через це. Людина, що не знає селянства, здивується, осміхнеться і не пойме віри. Але це так. Людина, котра хоча трошки змінила своє паскудне життя на краще, на думку звичайного селянства, обособлюється, одокремлюється. Не хочеш зо мною пить—значить гордуєш, не хочеш обляпувать грязею стін та вікон жидам,—значить ти за жидами, ти не наш, ти не кристянин і т. и.

Опріч того селянин запеклий безтолковий консерватор і упертий традиціст, поки не полапає—не повірить, поки не побачить явної користи—ні копійки не дасть. Знаючи себе він по своїй мірці міряє кожного інтелігента. Одно, навіщо величезна більшість селянства не шкодує не тільки грошей, а й душі і тіла, це колись було на горілку, тепер на самогін. Ще позаторік пуд маляси коштував у нас 20—25 коп., тепер 40 карб., бо вона цілком іде на самогін. Самий бідний і самий тверезий селянин пропиває тепер 100—150 карб. в рік. А на „Просвіту" не можна дать 10.

Інтелігенція щиро бажає нести світ в темряву, силкується, зробить заходи, але натикається на величезні камяні скелі селянської прямо таки злочинної упертости, розбиває свого просвітнього лихтаря і опускає руки. Щож треба для того щоб зруйнувать цю кам'яну скелю селянської темряви?

Господи! Доки ми будемо такі темні? У нас же все є, тільки нема охоти. Господи, як вселить цю охоту? Дай нам міць, дай розум, щоб ми, котрі щиро бажаємо допомогти, зрозуміли як можна освітить селянську темряву.

Терентій Галавура.

Література, наука.

Нові видання.

„Літературно-Науковий Вістник"—вийшла кн. IX. Зміст: *Я. Мамонтів*: Dies irae—*П. Мирний*: За водою.—*М. Яроний*: Тіні. Серце дівоче.—*Є. Перфецький*: Враження з Угорської Руси-України.—*П. Залозний*: Кохане.—*Н. Романович-Ткаченко*: За водою.—*М. Терещенко*: Поезія.—*М. Грушевський*: Світлотіни галицького життя.—*О. Олесь*: Поезія.—*М. Івченко*: Шуми весняні.—*В. Лащенко*: Ніч.—*Хома Брут*: Моя кохана.—*М. Доленко*: Поезія.—*О. Грушевський*: Київське Наукове Товариство р. 1907—1917. Бібліографія. Оголошення.

Доклади київської губ. нар. управи губерніяльній раді сесії 1918 р. По відділу народньої освіти. Видало київське губ. нар. самоврядування. Київ 1918 р.

Редактор Андрій Ніковський.

Оповістки.

ПОМЕШКАННЯ ПАЙОВІ

прод. в будинку № 3-а по Іринінській вул. Огляд і справ. пом. 7, 3—6 веч. 10—0181—9

Потріб. вчитель української мови й історії для гімназії і семинарії. Платня більш 600 карб. с. Кириловка на Київщині. 2—01202—2

Заграбов. большевик. безср. паспорт від Кроп. П. У. і білий білет на імя Андрієвського Вас. Вас. прох. рахувати не дійсним. 3—1100—2

Оголошення

Чернигівське Управління Хліборобства та Державного Майна оголошує про призначення торгів на продаж лісу без переторгу, на умовах 1918 р.:

1) По Шостенському Лісництву на суму 331928 карб., в Кролевецькій Державній Повітовій Варті на 23 грудня 1918 р.

2) По Рильському Лісництву на суму 254972 карб., в Рильській Державній Повітовій Варті на 18 грудня 1918 р.

3) По Добрянському Лісництву на суму 56.842 карб., в Городянській Державній Повітовій Варті, на 18 грудня 1918 р.

Торги розпочнуться о 12 годині дня й будуть провадитись устенно й по таємним оголошенням, надісланим по пошті або поданим особисто. Подробиці оголошення про торги й умови продажу можна одержати в Чернигівському Управлінні Хліборобства та Державного Майна й в канцеляріях місцевих лісничих, а за-для оглядання лісу призначеного на продаж, належить звертатись до зазначених, лісничих, або до лісової сторожі.

При чому ставиться за обов'язок, що за затверджені на торгах одиниці 25% покупної вартости торгових одиниць мусять бути внесені в казну не пізніше 31 грудня 1918 року. 1—1408—1

Дніпровський Союз Споживчих Союзів України

перемагаючи всі техничні перешкоди, ВИДАЄ на **1919** рік

КАЛЕНДАРІ

Одривний-щоденник—в кількости 200 тис. прим.
Календар книжку — — 50 „ „
Календар кишеньковий „Товариш" — 100 „ „

В складанні календарів узяли участь визначніші наукові, літературні та кооперативні сили.

На художній вигляд календарів видавництво звернуло пильну увагу—в обробленні їх з зовнішнього боку брали участь художники.

Календарі змістом своїм мають послужити поширенню серед населення національної кооперативної та громадянської свідомости.

Зважаючи на це, видавництво запрошує всі кооперативні та громадські установи України допомогти йому в як найширшому розповсюдженні календарів.

Ціни на календарі призначено такі:
Одривний із спинкою — 4 карб. 50 коп.
„ без спинки — 3 „ 50 „
Книжка . . . . . — 3 „
„Товариш" . . . . . — 1 „

За справками і з замовленнями звертатися на адресу видавничого відділу Дніпросоюзу Київ, Інститутська, 4, кімн. 43. 1340

ДО УВАГИ.

Видавниче Т-во „ДЗВІН" (Київ, Бесарабська пл. ч. 2)

Вийшли з друку і маються на продажу у всіх українських книгарнях такі книжки:

В. Винниченко.—Базар. П'єса на 4 розд. Ціна 2 карб. 50 коп.
„ Панна Мара. Комедія на 4 дії—Ціна 2 карб.
„ Чорна Пантера. П'єса на 4 дії—Ціна 2 карб. 50 коп.
Д. Маркович.—Твори. Том І.—Ціна 4 карб.
С. Черкасенко.—У шахтарів. (книжка для позашкільн. чит.).—Ц. 5 гривень.
Гр. Гетманець—Батько української повісти. (Квітка-Основ'яненко)—Ц. 2 г.

Відділ „УКРАЇНСЬКА ШКОЛА".

ПІДРУЧНИКИ:

Я. Чапіга.—Аритметичні правила. Видання 2 е—Ціна 3 гривні.
„ Письмо в школі. Методичні замітки.—Ціна 3 гривні.
С. Черкасенко. Найпотрібніші правила правопису з додатком самостійного писання. (Підручник для учнів початкових шкіл). Част. 1-а—Ціна 80 шаг.
Част. II-а Ціна 2 гр. 40 шаг.
2—1407—1

Всеукраїнський Кооперативний Видавничий Союз.

Київ, Хрещатик 41 пом. 57. Телеф. 57-80.

Вийшли з друку і поступили в продаж:

1) Туган Барановський М. Кооперативний Ідеал . . . . . ц. 1 гр. 30 ш.
2) „ „ „ Продукційні підприємства кооперативів з точки погляду кооперативної теорії „ 1 „ 20 ш.
3) Крижановський Ф. Кооперативний Земельний Банк . . . . . „ 1½ гр.

Друкуються і цими днями вийдуть:

1) Фещенко Чопівський І. Мінеральні богацтва і велика промисловість України.
2) Королів В. Скотолічебник.

Лагодяться до друку:

1) Житецький П. Про українські народні думи.
2) Житецький П. Енеїда Котляревського та огляд української літератури.
3) Проф. Граве Д. Початки алгебри.
4) Проф. Штаудінгер Ф. Споживча кооперація.
5) Кріпе П. Хліборобська хемія.
6) Проф Гаазен А. Фізіологія рослин.
7) Гізевіус Р. Ботаніка практичного життя.
8) Тезиш К. Експериментальна біологія.
9) Штайн А. Наука про енергію.
10) Проф. Вайнштайн М. Повстання світу і землі по переказах та в світлі науки.
11) Гейльборн А. Історія розвитку людини.
12) Пфанкухе А. Боротьба і порозуміння між релігією і природними науками.
13) Пр. доц. Нейрат О. Суспільна господарська історія Греції і Риму.
14) Проф. Дадель А. Мойсей чи Дарвін.
15) Проф. Ратер Р. Теорія і будівля газових двигунів.

Видавничий Союз має на складі видання инших київських і почасти провінціяльних видавництв. 1360—4

Друк акц. т-ва „Петро Барський" у Київі Хрещатик № 41